

Dorpsstraat 7
2712 AB Zoetermeer

Port betaald
Zoetermeer

't Seghen Waert

Verenigingsblad van het Historisch Genootschap

Oud Soetermeer

15e jaargang, nr 1

februari 1996

'T SEGHEN WAERT

Verenigingsblad van het
Historisch Genootschap Oud Soetermeer

15e jaargang, nummer 1

februari 1996

Voorzitter: R.Grootveld, Glanswit 33; tel.3611720
Secretaris: H.J.M.Windmeijer, Herikerberg 86; tel.3211119
Penningmeester: J.E.Bogaers, Pitrusvaart 39; tel.3314352
- Contributie (f 25,00) storten op :
Postbanknummer 3426901 ten name van
Historisch Genootschap Oud Soetermeer

Ledenadministratie: A.van Noort, Mauritsstraat 8; tel.3163559

Public Relations: A.A.Collenteur, Wolfertstraat 19; tel.3311835

Redactie: C.J.Moerman-v. Voorst, Dublinstr.253;
tel.3521488
A.van Noort, Mauritsstraat 8; tel.3163559
A.A.Collenteur, schakel tussen bestuur en
redactie

Contactpersonen:

- Archeol.werkgroep (A.W.Z.): P.van Domburg, Voorweg 162; tel.3517058
- Genealogie en Heraldiek (GWZ): M.Vijverberg-Kalkema, Stekelbaarssloot 35;
tel.3316552
- Sprekend Verleden (I.W.Z.): E.W.van den Burg, Fred.Hendriklaan 32;
tel.3164858
- Archief: J.M.C.Huisman-Aaftink, Bernhardstraat 2;
tel.3163179

Historisch Museum 't Oude Huis: Dorpsstraat 7, 2712 AB; tel.3164735
- Conservator: Jouetta van der Ploeg; aanwezig
maandag t/m donderdag van 9 tot 16 uur
- Openingstijden museum: woensdag-, zaterdag- en zondagmiddag
van 13 tot 16 uur

ISSN: 1384-7260

INHOUD

3. Activiteitenkalender
4. Contributie 1996
5. Agenda ledenvergadering 21 maart 1996
6. Museumnieuws
7. 'De Boeddha's van Siam', Nieuwe Kerk te Amsterdam
9. Ledenbestand
10. In gesprek met vijf dames Groenheyde
18. Zoetermeer zoals het was
19. Genealogie en Heraldiek
21. Zo maar niemand
23. Bijdragen Archeologische Werkgroep
25. Sluitingsdatum kopij aprilnummer: **zaterdag 16 maart a.s.**
26. Cursus 'Zoeken naar Sporen...', 26/3 en 9/4 in Den Haag
27. e.v. Vergaderstukken
34. De redactie vraagt medewerk(st)ers

De adverteerders en de hierna volgende sponsors maken met hun financiële steun de uitgave van dit blad mogelijk.

- Van As Makelaardij bv, Eerste Stationsstraat 61; tel. 079-316 44 45
Bouwmarkt De Bouwhof, Bleiswijkseweg 1; tel. 079-331 07 00
Cammaeraat IJzerwaren, Eerste Stationsstraat 48; tel. 079-316 37 31
Cammaeraat Zuivelhandel, Dorpsstraat 119; tel. 079-316 47 96
Carrosseriebedrijf Lamboo bv, Fokkerstraat 9; tel. 079-331 64 00
Firma Donax Electronics, Leiwater 73; tel. 321 32 45
Drankenhandel 'De Gulle Bottelier' Boonekamp, Dorpsstraat 130; tel. 079-316 38 02
Henneken Radio en TV, Den Hoorn 7; tel. 079-316 32 97
Nieboer Gemako Van der Spek Makelaars, Dorpsstraat 50; tel. 079-316 77 71
Van Oosterom Schoen en Mode, Dorpsstraat 107; tel. 079-316 30 29
Roos Kantoorboekhandel, Dorpsstraat 155; tel. 079-316 35 80
Rooskleurig, Dorpsstraat 165; tel. 079-316 60 09
Rové Verlichting, Dorpsstraat 198; tel. 079-316 64 88
Schoenen Van Veen, Dorpsstraat 83; tel. 079-316 31 65
Slagerij Vollebregt, Dorpsstraat 127; tel. 079-316 35 25
Taxibedrijf Van der Slik, Kerkenbos 1-9; tel. 079-351 51 51
Verlaan Verfspecialzaak, Vlamingstraat 5; tel. 079-316 34 76
Van Waay Herenmode, Dorpsstraat 163; tel. 079-316 39 10
Van Waay Wonen, Bossenwaard 9; tel. 079-351 85 98

EEN AKTIEF 1996!

Een kleine terugblik op het afgelopen jaar leert dat Oud Soetermeer bepaald geen rustig oudheidkundig clubje is: naast de gebruikelijke activiteiten zoals lezingen, uitverkochte filmavonden en excursies kunnen we voor 1995 dankzij de onverdroten inzet van velen de volgende hoogtepunten noemen:

een succesvolle viering van 50 jaar bevrijding in mei met heel veel bezoekers op de speciaal ingerichte oorlogstentoonstelling, een monumentendag met abdijbier en veel belangstellenden, een opgraving in de Dorpsstraat, een onmeetbare berg nieuwe gegevens uit de Zoetermeerse archieven en opgetekend uit oud-Zoetermeerse monden, de restauratie van de 19e-eeuwse trap in 't Oude Huis en 8300 bezoekers in het museum. Voorts verschenen maar liefst drie publikaties: "Samen onder één dak", "Stationsstraat/Molenstraat/Vondelstraat" en "Zoetermeer zoals het was", alsmede een brochure "Klimmen en klauteren" ter gelegenheid van de monumentendag.

Het mooiste wat de vereniging overkwam was natuurlijk de aanmelding van ons 1000e lid; mevrouw Haagsma werd in november van harte verwelkomd! Meer leden betekenen meer invloed, meer inkomsten en nog meer activiteiten om de kennis van de Zoetermeerse geschiedenis te bevorderen en daar doen we het tenslotte voor. Met de wens dat 1996 net zo'n goed jaar wordt als het voorgaande, wensen we u een gezond en actief verenigingsjaar toe!

Namens het bestuur,
Ronald Grootveld, voorzitter.

ACTIVITEITENKALENDER

- wo 14 februari: Dialezing over Wooncultuur in Nederland (1948-1968) door G. Vreeburg; ter inleiding een rondgang in het museum, Dorpsstraat 7 om 19.45 uur; daarna Parochiehuis, Dorpsstraat 18b, 20.30 uur
- do 21 maart: Voorjaarsledenvergadering, met o.m. jaarstukken 1995 en bestuursverkiezing; na de pauze dia's: 'Van Floriade naar woonwijk' Parochiehuis, Dorpsstraat 18b, 20.00 uur.
- do 25 april: Historische films van Zoetermeer; De Morgenster, Nassaulaan 1, 20.00 uur.
- za 18 mei: Middagexcursie naar Benthuisen: 'Historische aspecten van Benthuisen' Bezoek aan oudheidkamer, molen en Oude Kerk.
- za 29 juni: Middagexcursie naar Delft.
- za 14 september: Open Monumentendag; HGOS neemt deel met een kraam in de Dorpsstraat.
- wo 25 september: Lezing door Drs. J.J. Oudenaarden; De Morgenster, Nassaulaan 1, 20.00 uur.
- do 17 oktober: 'Noordhove op de korrel'.
- di 5 november: Presentatie van Geneal. Werkgroep Zoetermeer; De Morgenster, Nassaulaan 1, 20.00 uur.
- do 28 november: Najaarsledenvergadering, met o.a. begroting-'97.

CONTRIBUTIE 1996

U treft in dit nummer twee acceptgirokaarten aan. De ene is voor de verplichte contributie van f 25,00 (meer mag ook) voor 1996; de andere is voor een vrijwillige bijdrage aan één of meer werkgroepen. Graag ontvangt de penningmeester uw bijdrage(n) vóór 1 april a. s.

Mevrouw A. Haagsma wordt als duizendste lid van het HGOS gehuldigd door Ronald Grootveld

LEDENVERGADERING

Hierbij nodig ik u uit voor de voorjaarsledenvergadering, die wordt gehouden op donderdag 21 maart a.s. in het Parochiehuis Dorpsstraat/Nicolaasplein.
Aanvang van de vergadering 20.00 uur.

AGENDA

1. Opening door de voorzitter.
2. Mededelingen van het bestuur.
3. Verslag ledenvergadering 30 november 1995 (zie blz.26).
4. Jaarverslag 1995 (zie blz.28).
- 5 a. Resultatenrekening en balans 1995 (zie blz.35 en 36).
 - b. Verslag kascommissie
6. Benoeming kascommissie voor 1996.
7. Bestuursverkiezing.
8. Rondvraag.
9. Sluiting.

Volgens rooster treden af: In eerste termijn de heren A.A. Collenteur (publiciteit) en E.L.M van der Meulen (namens SHMOH). In tweede termijn de heren P.J.M. van Domburg (namens de A.W.Z.), H.M.J. Windmeijer (secretaris) en L. van Zwet (namens de AWZ). De heren Collenteur en Van der Meulen stellen zich niet herkiesbaar voor een tweede termijn. De heren Van Domburg, Windmeijer en Van Zwet treden af en zijn niet herkiesbaar.

Dit houdt in dat voor het secretariaat een vacature ontstaat. Het bestuur stelt hiervoor kandidaat de heer B.F. Tuinstra.

Door het aftreden van de heer Collenteur ontstaat er eveneens een vacature voor de PR-zaken van de vereniging. Hierin is door het bestuur nog niet voorzien 1). *Noot: zie volgende bladzijde.*

Stichting Historisch Museum 't Oude Huis draagt geen kandidaat voor waardoor deze zetel niet wordt bezet. Het bestuur stelt daarom voor, in overleg met het museum, de functie van museumcontactpersoon te creëren. Om hierin te voorzien stelt het bestuur voor de bestuurstermijn van de heer Van Domburg met één jaar te verlengen op basis van artikel 8 van de statuten.

De A.W.Z. verzoekt, onder voorbehoud van de ledenvergadering van de AWZ, mevrouw P.E. Vijverberg te benoemen als vertegenwoordiger van de werkgroep. Verder stelt het bestuur voor de AWZ-zetel van de heer Van Zwet conform de statuten niet op te vullen.

In principe kan ieder lid zich kandidaat stellen, alhoewel het bestuur er vanuit gaat dat het kandidaat-bestuurslid één van de beschikbare functies binnen het bestuur gaat vervullen. De kandidatuur dient uiterlijk op donderdag 7 maart 1996 bekend te zijn bij het bestuur.

Henk Windmeijer, secretaris

1) Het bestuur zoekt contact met gegadigden voor de functie van PR-functionaris/Hoofd Activiteitencommissie. Taakomschrijving: in samenwerking met de andere leden van de commissie lezingen, excursies, film- en diavoorstellingen enz. organiseren. Contact onderhouden met de redactie van 't Seghen Waert. Opstellen van persberichten. Nadere informatie, liefst overdag, bij dhr Collenteur, tel. 331 18 35.

MUSEUMNIEUWS

Herinnert u het zich nog? Het Jugendstil aardewerk en zilver op de tentoonstelling 'Een Zwaar Motief', de bruidsjurk van parachute-stof op de tentoonstelling over de WO 2 in Zoetermeer 'Vrijheid Verworven', het speelhoekje voor kinderen op de circustentoonstelling 'Leeuwen en Clowns', de diversiteit aan kunstvoorwerpen van de kunstenaarsgroep Terra in de expositie 'Schakels' en misschien bent u een

van de gelukkige bezitters van een bronzen beeldje uit de verkoopexpositie 'Het Afrikaanse Leven in Brons'.

Al van 2 december af is de tentoonstelling 'Van hondemanden en wasteilen' in het Zoetermeerse Museum aan de Dorpsstraat 7 te zien.

In 1995 is naast de realisatie van het hierboven beschreven tentoonstellingsprogramma ook de eerste stap gezet naar een permanente basispresentatie over de geschiedenis van Zoetermeer: een fotowand met 320 foto's van Oud Zoetermeer.

De jaarwisseling is achter de rug en de balans is opgemaakt. Ook bij Museum 't Oude Huis. Het afwisselende tentoonstellingsprogramma zorgde voor een record aantal bezoekers: 8300 ! Dit is voor een museum dat maar negen uur per week open is en slechts 120 m² tentoonstellingsruimte tot zijn beschikking heeft, een knappe prestatie. Bestuur en medewerkers zijn dan ook trots.

Ook in 1996 heten bestuur en werknemers u van harte welkom in het museum op het bekende adres gedurende de bekende openingstijden. Op afspraak kunnen voor groepen en schoolklassen de deuren van maandag tot en met donderdag altijd open!

Tot en met 28 april loopt de tentoonstelling over de jaren vijftig. Helemaal in de sfeer van deze tijd zullen van woensdagmiddag 24 januari af voor kinderen van zes tot en met tien jaar spelletjes-middagen worden georganiseerd. Onder begeleiding kunnen de kinderen van 14.00 uur tot 16.00 uur in de expositie-ruimte ouderwets gezellige spelletjes spelen. Voor pelpinda's en ranja met een rietje wordt gezorgd. Per middag is er plaats voor ca tien kinderen. Van tevoren reserveren is dan ook noodzakelijk. De kosten per kind zijn f 1,00 entree plus een toeslag van f 1,50. Voor informatie en reserveringen kunt u bellen naar Museum 't Oude Huis, 079-316 47 35.

o-o-o-o-o-o

BIJZONDERE TENTOONSTELLING

De Nieuwe Kerk in Amsterdam (op de Dam) wordt regelmatig gebruikt om exposities over verre culturen te houden. Deze keer is het thema "De Boeddha's van Siam". De expositie voert ons mee naar de verre geschiedenis van Thailand.

Op het eerste gezicht lijken alle Boeddhabebelden op elkaar. Het is meestal een zittende man, die met zijn rechterhand hangend over zijn rechterknie met zijn

vingertoppen de troonzetel aanraakt. Bij het maken van een Boeddhabeeeld ging het er namelijk om hem zo natuurgetrouw weer te geven. Als voorbeeld dienden meestal enkele beroemde beelden uit India.

Met deze expositie probeert de samensteller van de tentoonstelling juist te laten zien dat het ene Boeddhabeeeld het andere niet is. Het beeld nam altijd een aantal kenmerken over van de maker. Aan de gelaatstrekken van het beeld is dan ook te zien uit welke periode het beeld stamt: zo is er de periode van de Mòns: de Boeddhabeeelden uit deze tijd vallen op door hun verfijnde, gepolijste oppervlak en hun stramme houding.

Deze periode werd gevolgd door het Khmer-tijdperk. Vanaf de tiende eeuw hadden de Khmer-koningen gezag over een groot deel van Thailand. Zij zorgden ervoor dat er een uitgebreid wegennet kwam met pleisterplaatsen en zelfs ziekenhuizen. De Boeddha's uit deze tijd dragen een kroon met een vlakke voorhoofdsband, geheel naar de Khmer-kunst.

Rond de dertiende eeuw stortte het Khmerrijk ineen. Rond de hoofdstad Sukhotai ontstond het eerste grote Thaise Rijk, waarin orde en welvaart heerste.

De expositie leidt de bezoeker langs de opeenvolgende tijdperken en culturen die Thailand heeft gekend. Met behulp van een selectie topstukken uit de musea van Thailand, waaronder enkele monumentale Boeddhabeeelden, en vele unieke gouden voorwerpen uit de koninklijke schatkamers en ruïnesteden krijgt de bezoeker een goed beeld van de Thaise cultuur in de periode 2000 v. Chr. tot de 19e eeuw n. Chr.

De expositie wordt gecompleteerd met enkele gouden voorwerpen uit de schatkamer van Wat Phra Keo, het grote tempel- en paleiscomplex in Bangkok.

De Tentoonstelling "De Boeddha's van Siam, kunstschaten uit het Koninkrijk Thailand" is te bewonderen in de Nieuwe Kerk te Amsterdam tot en met 15 april 1996, dagelijks van 10.00 tot 18.00 uur.

In de laatste twee weken van februari, 17 februari tot en met 3 maart 1996, wordt een Thais festival georganiseerd, waar u ook kennis kunt maken met de Thaise cultuur en de Thaise keuken.

Petra Vijverberg

LEDENBESTAND

We hebben het gehaald: per 31 december telden we 1001 leden. Ondanks een groei van twintig leden -zie hieronder- raakten we er nogal wat kwijt, deels door opzeggen van het lidmaatschap, deels doordat we, ondanks herhaalde verzoeken de contributie te betalen, enkele leden moesten royeren. De nieuwe leden (bijgewerkt t/m 31 december), die op zes uitzonderingen na in Zoetermeer wonen, zijn:

W.A. Ammerlaan, Vestdijkhove 31

H. Arends, Paletsingel 51

A. Bos, Loolaan 464, Apeldoorn

A. Davis, Eerste Stationsstraat 75

W.A. van Dillen, Westergo 55

Fam. Endert, Montferland 30

Mw A.G. Haagsma, Nassaulaan 22

Mw C. Heemskerk-Groenheyde, Swaensborch 11, Monnickendam

C. Hertog, Dorpsstraat 24, Moordrecht

C. 't Hooft, Shawzijde 112

N. Keppel, Oudemanstraat 79, Den Haag

M.I. Koolhaas, Tweede Stationsstraat 249

G.J.J. Moers, Potgieterstraat 7

Mw J. Pars-Beimers, Vlietweg 18, Leiden

Mw M. Pieterse-Schaake, Lissenvaart 10

P.J. Roseboom, Eerste Stationsstraat 118

Mw Th.W. Speijer-Aartsen, Omloopdijk 99, Rotterdam

F. Tuinstra, Voorweg 144

G.C.R.M. van Wijk, Gaudilijn 29

Allen hartelijk welkom in onze vereniging!

A. van Noort

SPREKEND VERLEDEN

In gesprek met vijf dames Groenheyde

Op 30 augustus 1912 werd in Zegwaart ene Cornelia Groenheyde geboren. Naar oud gebruik werd zij vernoemd naar haar grootmoeder (opoe) van vaders zijde, Cornelia Hoogendam. Op zichzelf is dat niet zo bijzonder, want er werden in die tijd meer kinderen geboren in Zegwaart en Zoetermeer die naar hun grootouders werden vernoemd. Wel bijzonder is het, dat in de jaren die volgden tot 1921, nog eens vier meisjes werden geboren die allemaal naar dezelfde Cornelia Hoogendam werden vernoemd, met dezelfde achternaam Groenheyde, dat deze nichtjes nog in leven zijn en dat ze regelmatig bij elkaar komen om iets te vieren. Officieel heten ze Cornelia, maar hun roepnaam werd Corrie of Cock.

Een zoon van een van hen attendeerde de Interviewgroep op het bestaan van deze vijf en hij vroeg of het iets zou zijn om hen in een groepsgesprek te interviewen. Zo is het gegaan en op een mooie dag in september hebben wij ten huize van de heer Heemskerk, de genoemde zoon, leuke gesprekken gevoerd met *de vijf Corries*, zoals ze in de wandeling worden genoemd. Wij hadden gehoord, dat ze zichzelf wel eens -in volgorde van leeftijd- Corrie 1, Corrie 2 enzovoort noemden. Voor het gemak van de interviewers kregen de dames een badge met de aanduiding Corrie 1 t/m 5 opgespeld.

Er was van tevoren enige bezorgdheid dat de 'vijf' in hun enthousiasme wel eens door elkaar zouden gaan praten, maar zij getuigden van een grote discipline. In een paar uur is heel wat informatie verzameld en daaruit volgt nu het een en ander dat kenmerkend of bijzonder was voor een bepaalde tijdsperiode.

Eerst volgen nog de namen van de dames, zoals ze nu worden aangesproken: Mw Heemskerk, mw Henneken, mw Verheul, mw Groenheyde en mw Van Dijk.

Scholing en werk

De ouders hechtten er blijkbaar aan, dat hun dochters na de lagere school zouden doorleren. De afgelopen jaren zijn al heel wat mensen geïnterviewd

die niet de mogelijkheid hebben gekregen om zich verder te ontwikkelen en dat was meestal omdat de financiële middelen er niet voor waren. De overeenkomst van deze dames was, dat ze allemaal uit een middenstandsgezin kwamen.

Cornelia Hoogendam, geb. Nootdorp 1852, overleden Zegwaart 1921
Trouwde Stompwijk 1875 met Arie Groenheyde

Mevrouw Heemskerk, die in 1915 naar Voorburg verhuisde: "Ik ben op de MULO (Meer Uitgebreid Lager Onderwijs) geweest en daarna heb ik voor pianiste gestudeerd op het Conservatorium in Den Haag. Ik heb altijd veel les gegeven en koren begeleid. Bij Ravelli heb ik zangstudie gedaan. Ik zong sopraan als oratoriumzangeres. Voor een pianoles kreeg ik zes gulden per maand, voor een uur les per week. Ik heb verschillende leerlingen gehad die zijn gaan doorstuderen."

Mevrouw Henneken: "Ik ben naar de MULO in Voorburg gegaan en daarna ben ik naar een opleidingsschool gegaan voor lerares aan een huishoudschool. Daarna ben ik les gaan geven in Gouda. Dat waren eerst avondlessen, want toen waren er ook niet veel baantjes. Ik gaf naailes, handwerken en patroon tekenen. Ik ging naar Gouda met de trein en met de bus en net vóór de oorlog met de motor, een DKW'tje. Helemaal in het leer was ik, net een vliegenier. Dan zeiden ze: "Daar gaat die meid van Groenheyde weer". Mijn rijbewijs heb ik in Den Haag gehaald. Lessen heb ik niet gehad. Dat deed je zelf. In de poort rijden en zo en achterom. Mijn vader zei altijd: "Als je die poort in en uit kan rijden, dan kan je rijden". Het les geven was, toen ik pas begon, niet eenvoudig en ik dacht: daar houd ik mee op, want dat kan helemaal niet, ik kon helemaal geen orde houden. Ze zagen nooit waar de juffrouw zat. Dan zeiden ze: "Waar is de juffrouw?"

Interviewer: "Maar als u het meer dan negen jaar hebt volgehouden, dan moet er toch wel iets van overwicht zijn gegroeid?"

Mevrouw Henneken: Jawel, natuurlijk, anders was ik wel gek geworden denk ik."

Mevrouw Verheul: "Wij hadden een gezin van tien kinderen en ik was een van de middelsten. Mijn vader had een kolenhandel en hij was rietdekker. Ik ben niet door gaan leren. Ik ben bij mijn moeder thuis gekomen. Ik heb wel op de naaischool van Jaantje Hoogendam gezeten. Mijn moeder zei: "Je gaat eerst maar goed leren naaien".

Mevrouw Groenheyde: "Na de lagere school ben ik naar de 's-Gravenhaagsche Vakschool voor meisjes geweest. Daarna ben ik huishoudkundige geworden en via een vervolgcursus ben ik in De Lichtenberg in Amersfoort gaan werken. Dat was een ziekenhuis waar ik een poosje in de huishouding ben geweest. Dat was vóór de oorlog. Ik ben er blijven hangen en ben in de verpleging gegaan. Toen de oorlog uitbrak

werden wij bezet en het ziekenhuis werd een Lazarett, toen kregen we al die Moffen. Ik moest nog even blijven. Later ben ik naar het Academisch Ziekenhuis in Utrecht gegaan en daar heb ik mijn kraamdiploma gehaald." Mevrouw Groenheyde heeft later vele jaren als hoofd gewerkt in het Bergweg Ziekenhuis in Rotterdam, maar heeft na de oorlog ook een paar jaar gewerkt in Canada.

"Eerst ben ik daar in de huishouding geweest waar een kind geboren was. Dat was in Montreal en toen ben ik ziek geworden. Ik had de ziekte van Pfeiffer en toen kwam ik in het ziekenhuis terecht. Ze zeiden daar: "Wat zijn je plannen?" Ik zei: "Ik wil graag in een ziekenhuis werken". Toen ben ik daar in het ziekenhuis gaan werken. Na ruim twee jaar kwam ik terug, omdat mijn zusje erg ziek was en we kregen daar juist nieuwe medicijnen die ze hier nog niet hadden en die heb ik toen meegebracht. De kans had erin gezeten, dat ik in Canada gebleven zou zijn, want weet u wat het was? De arbeidsomstandigheden waren daar veel beter dan hier. In Nederland moesten we natuurlijk vreselijk hard werken, dag en nacht kan je wel zeggen. Ik was tweedejaars, toen moest ik naar de Operatiekamer. Dat was 's nachts ook op en 's morgens begon je gewoon weer om zeven uur. Het waren lange dagen. In Canada werkte ik acht uur per dag, in drie ploegen."

Mevrouw Van Dijk: "Na de lagere school ben ik ook naar de 's-Gravenhaagsche Vakschool voor Meisjes geweest. Eerst twee jaar voorbereidende klassen, hulp in de huishouding en daarna kinderverzorging. Vijf jaar heb ik op die school gezeten. 's Winters ging ik met de trein naar school, maar in de zomer ging ik nogal eens fietsen, dan was ik eerder thuis. De trein ging maar drie keer op een dag, 's morgens, 's middags en 's avonds. Je was wel eens eerder vrij en dan zou je tot half zes moeten wachten. Toen de Rijksweg naar Den Haag open was, ging ik ook over het fietspad ernaast, maar vóór die tijd ging ik over de Voorweg, over de Tol en dan heel hard fietsen, want dan spaarde je twee, tweeënehalve cent. Dan kwam die vent wel woedend uit dat hokje stieren, maar daar trok je je niets van aan. De Tol was aan het eind van de Voorweg, bij de Kostverlorenweg, in het Wilsveen.

Toen ben ik in Apeldoorn gekomen bij een Joodse familie met twee kinderen en daar moest ik voor de kinderen zorgen. De oorlog brak uit en toen ben ik daar nog anderhalf jaar gebleven. Daarna ben ik bij een

professor in Voorburg terechtgekomen en vervolgens ben ik drie jaar in Maasoord, een krankzinnigengesticht buiten Rotterdam, werkzaam geweest. Toen ben ik geopereerd aan mijn rug en ik was hier thuis in Zoetermeer, in Rotterdam werd er gebombardeerd, en mijn vader zei: "Je gaat niet meer weg", want mijn broer was in die tijd in Duitsland en toen zei hij: "Straks hebben we geen kinderen meer", dus toen ben ik thuis gebleven."

Problemen met trouwen en huisvesting

Mevrouw Heemskerk moest destijds trouwen, maar niet in de betekenis die er in het algemeen aan wordt gegeven. "Mijn man, die leraar was aan een MULO in Den Haag, dreigde met wachtgeld te gaan en als ongetrouwde man kon je dan in het hele land worden geplaatst, maar was je getrouwd, dan bleef je in dezelfde plaats en daardoor zijn wij eerder getrouwd dan de bedoeling was. Huisvesting was geen probleem. In Den Haag moesten op een gegeven moment alle ambtenaren in de standplaats komen wonen en daardoor was er in Voorburg ineens een grote leegstand. Ze waren in Voorburg heel blij met huurders en het huis werd, geloof ik, behangen op kosten van de verhuurder!"

Mevrouw Henneken, die in Gouda ontslag kreeg omdat ze ging trouwen: "Mijn man was van Zoetermeer, hij was een vriend van mijn broer. Het duurde wel even voordat hij voor mij over de vloer kwam. Er waren een paar probleempjes. Hij was Katholiek en ik niet. "Dat ging helemaal niet, dat kon nooit goed gaan", zeiden ze altijd. Nou, het is heel goed gegaan! We zijn uiteindelijk in de Hervormde Kerk getrouwd door dominee Woldendorp. We hebben ingewoond in Den Haag. In die tijd moesten mensen -als er ruimte was- andere mensen in huis nemen. We hebben zeven jaar ingewoond en toen kregen we een huis van iemand die emigreerde naar Australië. Die mensen waar wij inwoonden waren heel moeilijk, die hadden geen kinderen. Zij woonden beneden en wij boven en we kregen een kind. Dus, er moest meer geld betaald worden voor het licht en voor het gas en weet ik wat allemaal voor moeilijke dingen. Ach, maar wij waren niet zo moeilijk."

Mevrouw Verheul ging wonen in Hazerswoude: "We zijn in een directieket begonnen. We hadden een kamer, een keuken en twee

De vijf Corries tijdens het interview. Van links naar rechts: Mw C. Heemskerk-Groenheyde, mw C. Henneken-Groenheyde, mw C.N. Verheul-Groenheyde, mw C.J. Groenheyde en mw C.W. van Dijk-Groenheyde

slaapkamertjes. In die keet hebben we vier kinderen gekregen, die twee hoog sliepen."

Na tien jaar heeft de familie Verheul een huis gekocht in Hazerswoude. De directiekeet werd overgedaan aan een broer van de heer Verheul, die erin heeft gewoond met zijn vrouw en acht kinderen!

Mevrouw Groenheyde, zij was door haar werk meestal intern: "Toen ik leerling was, sliep je met z'n achten op een zaal en ik verdiende vijftien

gulden, maar je was intern. Beroepskleding, daar moest je zelf voor zorgen."

Lazen we al eerder over de woningnood na de Tweede Wereldoorlog bij de dames Henneken en Verheul, van wie de een vele jaren inwoonde met alle gevolgen vandien, en de ander tien jaar genoeg moest nemen met het wonen in een directiekeet, nu doet mevrouw Van Dijk haar verhaal over de manier waarop zij in Zoetermeer aan huisvesting kwam:

"Net na de oorlog, in 1946 zijn we getrouwd en toen zijn we eerst bij de dames Noordam in gaan wonen, want er was helemaal geen huisvesting. Mijn man had zich gek gelopen, overal, hier wilde hij verbouwen en daar wilde hij dat doen, maar allemaal natuurlijk lauw loenen.

O, dat is ook nog een verhaal. Wij moesten trouwen en toen moesten we bij dominee Woldendorp komen. We konden wel in de kerk trouwen, maar dan moesten we wel schuld bekennen. Ik zei: "Ik prakkizeer er niet over, wat er allemaal gebeurd is in de oorlog, als het normaal geweest was, was het misschien helemaal niet gebeurd". Zoals ik zei, we zijn in gaan wonen bij de dames Noordam. Daar woonden we zes weken en toen hoorden wij dat de heer Huijsman aan de Bleiswijkseweg een huishoudster zocht.

Daarvoor moesten we bij zijn dochter zijn. Wij 's avonds gebeld of we konden komen. Ja, dat was goed en wij er samen naar toe. Toen zei ze: "Een huishoudster met een man!" Toen heb ik al de voordelen opgenoemd, hij kon de vuilnisbak doen en weet ik wat allemaal. Die Huijsman lag toen in het ziekenhuis. Hij zou dan thuiskomen en dan moeste wij daar al wonen. Wij zouden voor hem koken en we zouden zorgen dat hij voor zijn brood zelf de spullen had. Toen is die man thuisgekomen met de boodschap dat hij zich doorgelegen had in het ziekenhuis en ik moest daar naar kijken. Maar je moet rekenen, daar kwam bij die Huijsman helemaal niemand. Het was een beste man natuurlijk, maar zo lang alleen geweest en een boerenman. Dus ik dacht: dat doet hij nooit. Maar ik had mijn verpleegstersuniform nog en ik dacht dat doe ik aan. Nou, dat was helemaal geen probleem. Direct was dat allemaal voor elkaar. Maar hij werd dan toch wel minder en op een dag zegt hij tegen mijn man: "Je mot die meiden roepen". Dat waren zijn eigen dochter en z'n schoondochter. "En ze motten d'r ponnen meebrengen". De heer Huijsman had in nogal crue bewoordingen aangekondigd, dat hij de andere dag niet meer zou halen.

"Maar hij had net bloemkool zitten eten en aardbeien met slagroom toe, dus daar geloofde ik dan ook niks van. Die meiden die kwamen en ze hadden de ponnen meegebracht en 's nachts had hij zich helemaal aangekleed, want hij kleepte zich nog altijd aan of hij nog koeien moest gaan melken. Ja, we trokken ons daar maar niet zo veel van aan. Nou, en om half vier viel hij dood neer! En toen stond het hele dorp op z'n kop, want wij woonden daar natuurlijk in en daar was die man dood! Hij had nog tegen de burens gezegd: "In september moet ze een kleintje krijgen en dan ga ik met de kinderwagen bij Janus Westhoek staan". Zo'n man was dat hè. Het heeft maar zes weken geduurd. Het heeft natuurlijk veel toestanden gegeven. We hadden in die korte tijd nog niet eens woonvergunning! Toen kregen we alsnog een woonvergunning, maar dan moesten we wel mensen boven nemen en dat kwam goed." Het echtpaar Van Dijk kreeg in die tijd twee kinderen en ze hebben in totaal zes jaar aan de Bleiswijkseweg gewoond. Toen kochten ze een huis aan de Stationsstraat en was er een eind aan de inwoning gekomen.

Herinneringen aan de jaren 1940-1945

Mevrouw Heemskerck: "Op 31 maart 1945 liep mijn man op de Parallelweg. Toen stonden ze daar klaar om mensen neer te schieten, tot ze er twaalf hadden, als vergelding voor iets en daar liep hij regelrecht naar toe. Hij zag al wat lijken op de grond liggen en hij is toen een zijstraat in gevlucht. Hij is door een souteneur geholpen. Die heeft hem verborgen. Er zijn dus nog negenenvertig jaren aan zijn leven toegevoegd, doordat hij toen gered is".

Mevrouw Henneken: "Er kwam ergens in de Stationsstraat een noodhospitaal en ik heb toen onderbroeken en hemden genaaid. Je moest toen wel om acht uur binnen zijn, maar als je een wit schort aan had mocht je ook na achten buiten. Waar de stof vandaan kwam, weet ik eigenlijk niet. Er was ook een Duitser bij ons ingekwartierd, een heel aardige Duitser. Tot het einde van de oorlog was het een heel aardige vent, maar toen het afgelopen was. had hij ons geloof ik wel dood willen schieten. Ja, toen was hij heel anders. "Nu komen de russen nog", zei hij dan."

Mevrouw Verheul: "We zijn in 1944 getrouwd".

Meneer Verheul: "Het had de hele dag geregend, er was nergens licht en je moest om acht uur binnen wezen!"

Mevrouw Groenheyde: "Ja, ik weet nog goed, net voor de oorlog, dat was 8 en 9 mei, hadden we examen gedaan voor het Witte Kruis. Ik had al een rijbewijs en toen kreeg ik een open auto te leen. Met de verpleegsters die geslaagd waren, zijn we naar Utrecht geweest en hebben vreselijk veel plezier gehad. We kwamen veel te laat thuis, om een uur of twee 's nachts en dat mocht natuurlijk vroeger helemaal niet en toen was het om half vier oorlog!"

Mevrouw Van Dijk: "De laatste jaren van de oorlog heb ik hier thuis meegemaakt. We hadden hier die paardestal en daar hadden we inkwartiering van. Tot aan de bevrijding hebben we Duitsers in huis gehad, meestal één, wij hadden een onderofficierskwartier. 's Avonds, als ze vrij van dienst waren, zaten ze toch wel in de huiskamer. Je had maar één stookplaats en het lag er maar aan wat voor iemand het was".

Mw M. Moers - De Vree en E.W. van den Burg

'ZOETERMEER ZOALS HET WAS'

De heruitgave van dit in 1975 door W.J. Veldhuizen geschreven boekje blijkt een groot succes te zijn. Er zijn nog enkele exemplaren te koop in Museum 't Oude Huis (woensdag-, zaterdag- en zondagmiddag) tegen de speciale prijs van f 15,00 voor leden van het HGOS. Laten opsturen kan ook, dan moet u f 20,00 overmaken. Informatie: tel. 079-316 47 35.

GENEALOGIE EN HERALDIEK

Voor 1996 ziet het programma er als volgt uit:

INLOOPAVONDEN: Elke 1e maandagavond van de maand.

VERGADERAVONDEN: 12 februari, 22 april, 10 juni, 9 september en 25 november.

LEESAVONDEN: Elke 3e maandagavond van de maand behalve avonden waarop een vergaderavond gepland is.

WERK/STUDIEAVONDEN: Alle overige maandagen.

Alle avonden zijn op maandagavond en beginnen om 20.00 uur in 't Oude Huis, Dorpsstraat 7. In de maanden juli en augustus zijn er geen bijeenkomsten, evenmin op 2e paas- en 2e pinksterdag.

Nadere inlichtingen: Marjolijne Vijverberg-Kalkema, Stekelbaarsslot 35, 2724 AR Zoetermeer; tel. 079-331.65.52.

0-0-0-0-0-0

SCHENKINGEN G.W.Z.

Langs deze weg wil de Genealogische Werkgroep iedereen die ons in het afgelopen jaar gesteund heeft door middel van een donatie of schenking van familiedrukwerk, boeken, tijdschriften en/of andere genealogische gegevens hartelijk danken.

0-0-0-0-0-0

VRAAG EN ANTWOORD

Vragen en antwoorden voor deze rubriek kunt U zenden aan de Genealogische Werkgroep Zoetermeer, Dorpsstraat 7, 2712 AB Zoetermeer, onder vermelding van 'Vraag en Antwoord'.

VRAAG

96/1 **DE HEIJ**

Wie kan mij helpen aan aanvullende gegevens over de familie de Heij in Zoetermeer en Zegwaard (naam komt vanaf ca 1620 voor) en aan gegevens van Frans NN geboren ca 1530 te Zegwaard. De naam Frans is ontleend aan het patroniem van zijn kinderen, respectievelijk Frans Franse; Paulus Franss; Claes Fransse; Fransijntje Fransdr en Carel Fransse?

Wie kan mij verder meer informatie verschaffen over Louweris de Heij? Hij laat rond 1700 kinderen dopen te Berkel. Verder komen te Berkel/Bleiswijk nog voor een Ariaantje de Heij, gehuwd met Gerrit Dropper (1681) en Carel de Heij, gehuwd (1679) met Trijntje Pieters. Wie weet van deze personen meer gegevens zodat ze mogelijk aan te passen zijn bij de Zoetermeerse/Zegwaardse tak.

J.G. de Heij, Roden.

96/2 LAMMENS

Wie weet waar Jacobus Lammens (burgemeester van Zegwaard 1862-1882), overleden Zegwaard 24-07-1888 is begraven?

Wie kan mij helpen aan oude rekeningen, foto's of informatie over de graan- en peulvruchtenhandel Jac. Lammens Dorpsstraat 76, Zegwaard.

D.C. Lammens, Voorschoten.

ANTWOORD

94/4 IMMERZEEL

Gerrits Jacobs had behalve de in de vraag genoemde kinderen Claasje en Jacob nog twee kinderen, t.w. Jeroen, ged. Zoetermeer 17 juni 1607 (get. Jan Jeroenss, Marijken Jeroensen en Dierick), en Cornelis, ged. Zoetermeer 23 jan. 1611 (get. Jacop Jaspersz, Leendert Pieters, Marritge Jeroenen).

Maritge Jeroensdr. Hertrouwt met Adriaen Jans Floyt, uit welk huwelijk zij voor 1622 vier kinderen kreeg. Slechts van één komt de doop voor in het doopboek van Zoetermeer, nl. Leentge (5 mei 1619). In het hoofdgeld van 1622 komt Maritge Jeroensdr. voor met haar tweede man, Adriaen Jansz Floijt, twee voorkinderen (Jacob en Claesgen) en drie kinderen uit haar tweede huwelijk (Jeroen, Jan en Jannetgen).

De twee zoontjes Jeroen en Cornelis uit 1607 en 1611 staan daar niet bij vermeld en zullen dus jong overleden zijn. De moeder van Maritge Jeroensdr. is Neeltgen Claesdr., die in 1622 nog leefde en toen inwoonde bij haar dochter Leentgen Jeroens, wede. v. Jan Coster in Zegwaard.

Neeltgen Claesdr. getuigt in 1608 bij het huwelijk van haar zoon Jan Jeroenss met Sara Cornelis. Bij de uitkoop van diens kinderen op 10 nov. 1619 (RA Zegwaard

47, f. 106v) was Adriaen Janss Floeyt als oom, voogd van de kinderen van Jan Jeroensz. wat aangeeft, dat Maritge Jeroens toen al met Adriaen Jans Floeyt getrouwd was. Gerrit Jacobs moet dus toen al zijn overleden.

De doopgetuigen uit 1607 en 1611, voorzover ze niet duidelijk van Maritges kant komen, bieden geen houvast voor verder onderzoek naar Gerrits familie. Het is verleidelijk in de getuige Jacop Jaspersz. Gerrits vader te ien, maar niets kan dit bewijzen. Mogelijk is deze Jacop Jaspers identiek met de Jacob Jaspers, die op 20 febr. 1608 twee huisjes in de Vlamingstraat kocht (RA Zoetermeer 37, f. 149). Op 26 mei 1619 verkocht hij deze weer, omdat hij toen in Valkenburg was gaan wonen (RA Zoetermeer 42, f. 110).

Niet onmogelijk is, dat verder onderzoek aldaar lucratief kan zijn. Interessant is in ieder geval, dat in diezelfde tijd in het aan Valkenburg grenzende Rijnsburg woonde: Gerrit Dirksz van Immerzeel, geb. ca. 1586 (zie: "Rijnsburgse Regenten" van J.B. Glasbergen, 1976).

Niet pas de kinderen van Jacob Gerrits zijn zich Immerzeel gaan noemen. Jacob zelf komt in RA Zoetermeer 47, f. 139, d.d. 10.5.1641, voor als Jacob Gerrits van Immerzeel.

J. Heemskerk, Zoetermeer

ZO MAAR NIEMAND ! ?

Misschien is het wel een beetje een vreemde titel boven dit artikel. Zelfs nog wel gevolgd door een uitroepteken en een vraagteken !

Het doet inderdaad wat vreemd aan, maar het gaat in dit artikel ook over een vreemde zaak. Het gaat over personen, die we bij onze vastleggingen per familie niet 'thuis' kunnen brengen. Raar ... , maar waar! Met de volgende uitleg kunnen wij u dit enigszins verduidelijken.

Bij het 'spitten' in allerlei akten van de Burgerlijke Stand van de Gemeenten Zoetermeer en Zegwaard komen we soms tegen, dat de namen van beide ouders of de naam van de vader of van de moeder geheel ontbreken. Bij de volgende vier gevallen ontbreekt bijna letterlijk alles, zelfs de naam! Alleen weten we dat de betreffende persoon is overleden, volgens de akte van overlijden in de Burgerlijke Stand.

I. Overlijdensakte nr.(geen) d.d. 8/9 1817 Gem. Zegwaard

Aangifte is geschied door:

1. Cornelis Soeterbroek; Mr.verver en bode; wonende op nr.16 te Zegwaard
2. Dirk Nijkerk; Mr.metselaar; wonende op nr.6 te Zegwaard
3. Frans Bengehorst; Mr.kuiper; wonende op nr.7 te Zegwaard

Aantekening op deze akte:

" Een onbekend persoon van het vrouwelijk geslacht is overleden op acht Septem-
" ber 1817; 's avonds half zes uren; na gissing 28 jaren oud. Plaats van de geboor-
" te en namen van de ouders zijn onbekend. Overleden in het huis no 78 van deze
" Gemeente.

II. Overlijdensakte nr.30 d.d. 11/11 1847 Gem. Zegwaard

Aangifte is geschied door:

1. Johannes van der Boon; oud 69 jaar; bouwman
2. Pieter van Reeuweijk; oud 48 jaar; bouwman

Aantekening op deze akte:

" Een onbekend persoon van het mannelijk geslacht is in het huis no 144 te Zeg-
" waard overleden; naar gissing oud 68 jaren zonder dat zijn naam of verdere aan-
" wijzing omtrent dien persoon zij kunnen te weten komen.

III. Overlijdensakte nr.20 d.d. 19/7 1849 Gem. Zoetermeer

Aangifte is geschied door:

1. Cristiaan Westerman; oud 57 jaar; bouwman
2. Isaac van den Poort; oud 27 jaren; Cand. notaris

Aantekening op deze akte:

" op negentien juli achttien honderd negen en veertig; des middags twaalf uren in
" het huis no 105 in deze gemeente is overleden een onbekend manspersoon naar
" gissing oud 50 jaren

IV. Overlijdensakte nr.3 d.d. 6/3 1919 Gem. Zegwaard

Aangifte is geschied door:

1. Abraham van der Haak; oud 37 jaar; Gemeente-veldwachter
2. Gerrit de Rooij; oud 28 jaar; Ambtenaar ter Secretarie

Aantekening op deze akte:

" Op den zesden der maand Maart 1919 is overleden;
" een onbekend manspersoon, vermoedelijk acht en zestig jaren oud; van beroep
" arbeider; wonende te Zegwaard; waarvan nadere gegevens niet bekend zijn

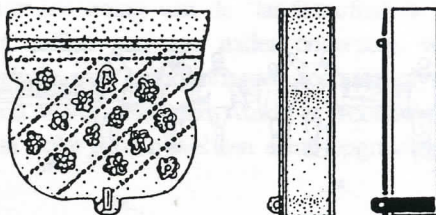
Vanzelfsprekend roept het overlijden van deze vier personen vele vraagtekens op! Wat voor mensen zijn dit?? Zwervers? Is de doodsoorzaak vastgesteld door een arts? Is er zo mogelijk een oproep geplaatst in de Haagsche Courant en/of het Leidsch Dagblad voor eventueel nadere inlichtingen omtrent deze personen? Of zijn ze gewoon begraven in Zoetermeer of in Zegwaard? We weten het niet! Waarschijnlijk zal het wel het gesprek van de dag zijn geweest in een klein dorpje zoals Zoetermeer of Zegwaard!

We hebben u dit keer laten kennismaken met personen, die in één van onze gemeenten zijn overleden, maar die blijkbaar zo maar niemand waren!!

A.J. Leepel

KOGELBAKJE, PLEISTERDOOSJE OF TONDELDOOS ?

Bij opgravingen komen soms voorwerpen tevoorschijn die tot veel discussies kunnen leiden. Zo ook bij de opgraving van de A.W.Z. in de jaren '89 en '90 op de Reguliersdam. Bij velen bekend als de plaats waar de boerderij van de heer Kalisvaart stond.

Er werd een klein messing bakje aangetroffen waarvan de functie onduidelijk was. Het bakje was plat, schildvormig met een versierd scharnierend dekseltje, dat met een haakje werd vastgezet. Uit de literatuur bleek dat een dergelijk bakje al eerder was aangetroffen en wel bij de opgravingen in het wrak van het schip de 'Batavia', dat in 1628 nabij Australië op een rif liep. Ook werden de bakjes aangetroffen bij de 16e en 17e-eeuwse vondstcomplexen met een militaire context.

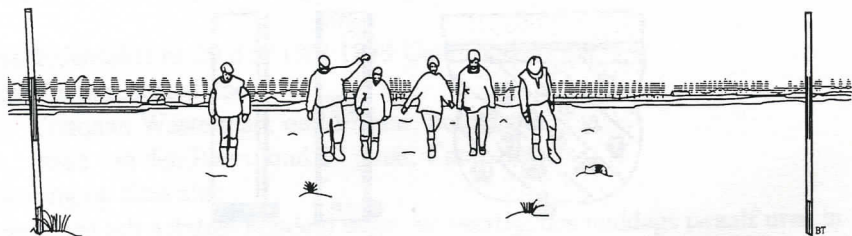
De onderzoekers van de Batavia dachten dat de bakjes gebruikt waren om musketkogels in te bewaren. De conservator van het Legermuseum in Delft meende echter in eerste instantie dat de bakjes pleisterdoosjes waren, die lapjes textiel hadden bevat. Hiermee zou de musketier zijn kogels omwikkelen om ze beter in de loop te laten passen. Later kwam hij hierop terug en meende hij dat de bakjes tondeldoosjes waren, dus een soort aanstekers die vuurzwam of een ander licht ontbrandbaar materiaal hadden bevat, evenals vuurslag en een of meer vuurstenen.

Indien de laatste veronderstelling klopt, moeten de bakjes worden gedateerd tussen 1550 en 1690, namelijk de periode waarin de zogenaamde lontslotwapens in gebruik waren. Welke theorie ook juist is, alleen als er een bakje met resten van de inhoud wordt aangetroffen, zal er meer duidelijkheid over de functie komen.

Ron Lagas (AWZ)

0-0-0-0-0-0

AWZ DE POLDER IN..

In het septembernummer van 't Seghen Waert berichtten wij u al over ons archeologische project in de polder van Zoetermeer Oost.

Met behulp van oude kaarten, luchtfoto's en grondboringen proberen wij te achterhalen of er misschien sprake is geweest van prehistorische bewoning in Zoetermeer-oost.

Waarom zoeken wij juist dáár naar in deze ogenschijnlijk oninteressante polder?

In de dertiende eeuw is een groot deel van het veen in Zoetermeer ontgonnen. Sindsdien is dit land, met name in de Binnenwegse Polder (straks Zoetermeer Oost), gebruikt als bouwland. Uit de periode na de ontginningen is er in deze polder geen bebouwing meer geweest en zijn er derhalve ook nauwelijks vondsten uit deze periode te verwachten. Waar wij hier dan nog wel naar kunnen zoeken, zijn nederzettingen die hier hebben gestaan vóór de veengroei, met andere woorden uit de periode van 2000 v. Chr. tot

800 n. Chr. (alles wat op het veen heeft gestaan is immers weggehaald met de verving).

Juist omdat deze polder voor ons een "bedreigd" gebied is -er wordt een woonwijk op gebouwd- doen wij hier nu onderzoek. Dit is onze laatste kans om in de Binnenwegse Polder te zoeken naar prehistorische bewoning in Zoetermeer.

Omdat het niet mogelijk is de gehele polder op te graven binnen drie jaar (de eerste huizen moeten in 1998 gereed zijn), gebruikt de AWZ de methode van *Landesaufnahme*, ook wel *field-survey* of *veldverkenning* genoemd, om de polder te bekijken. Een aantal mensen loopt dan naast elkaar, langs uitgezette lijnen over een akker, op zoek naar scherven en bijzonderheden in het landschap. Al deze vondsten en bijzonderheden worden in kaart gebracht, om vervolgens te bepalen welke gebieden (sites) in aanmerking komen voor een nader onderzoek. Dit lopen kost zeer veel tijd en wellicht ziet u zelf zaterdags een aantal archeologen door de polder wandelen. Zoals u begrijpt is dit deel van het onderzoek het meest arbeidsintensief.

Momenteel heeft de AWZ een aantal "blokken" (een stuk kavel tussen twee tochten) gelopen. Misschien dat er zich bij de Oostkade een interessant gebied bevindt dat aan een nader onderzoek onderworpen moet worden. De Oostkade is de kade die de scheiding vormt tussen Benthuizen en Zoetermeer, aan de noord-oostkant van de polder.

De gebieden die naar aanleiding van de "landesaufnahme" als "interessant" kunnen worden aangemerkt, zullen aan een nader onderzoek worden onderworpen. Dit betekent dat met behulp van grondboringen, fosfaatanalyse en hoogtemetingen het terrein nader verkend wordt. Pas dan wordt er voorzichtig een aantal proefputjes uitgezet en misschien volgt er dan wel een echte opgraving naar de eerste bewoning van Zoetermeer.

Petra Vijverberg,

Archeologische Werkgroep Zoetermeer

KOPIJ voor het volgende nummer is iedere dag welkom:

Dublinstraat 253, 2713 HT Zoetermeer.

Uiterste datum: **zaterdag 16 maart a.s.**

CURSUS 'ZOEKEN NAAR SPOREN....'

Nederland industrialiseerde zich vanaf de tweede helft van de 19e eeuw, aanvankelijk aarzelend, vervolgens met rasse schreden. In het tijdvak 1850-1940 wordt het leven in steden, dorpen en regio's diepgaand beïnvloed door de komst van stoom en staal, de bouw van fabrieken, pakhuizen, bruggen, molens, watertorens en arbeiderswijken. Het ontstaan van de moderne samenleving vindt zijn wortels in dit industriële tijdperk. De korte cursus richt zich op hen die onderzoek willen doen naar materiële en immateriële sporen van het industriële verleden.

Aan de orde zullen komen mogelijke onderwerpen en aandachtspunten en het zoeken naar informatie in bibliotheken en archieven. De cursus wordt ondersteund door de gids *Sporen van nijverheid; op zoek naar industrieel erfgoed. Een handleiding.*

Organisatie: Project Geschiedbeoefening Zuid-Holland in samenwerking met Stg Regionale Geschiedenis Noord-Holland en Stg Stichtse Geschiedenis

Data: **26 maart en 9 april 1996**

Tijd: dinsdagavond 19.30-21.30 uur

Lokatie: Den Haag, Fed. van Musea in Zuid-Holland, Nobelstraat 1e

Kosten: f 30,00

Opgave: Project Regionale Geschiedbeoefening Zuid-Holland, t. a. v. J. Brugman, Postbus 448, 2501 CK DEN HAAG, tel. 070-362 41 21, fax. 070-345 02 78.

VERSLAG van de ledenvergadering van het Historisch Genootschap Oud Soetermeer, gehouden op 30 november 1995.

Aanwezig 47 leden : afwezig met kennisgeving mevrouw Huisman en de heren Van Dam en Dreise.

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering om 20.00 uur en heet alle aanwezigen hartelijk welkom op deze najaarsledenvergadering.

2. Verslag ledenvergadering 16 maart 1995

Het verslag wordt zonder op- of aanmerkingen door de leden vastgesteld en goedgekeurd.

3. Mededelingen van het bestuur

De voorzitter doet de volgende mededelingen:

Voor u op tafel ligt het maandblad Open Monument. Dit blad is van de Vereniging Open Monumenten die zich inzet voor het behoud van ons erfgoed. Leden van het genootschap krijgen f 10,- korting op het lidmaatschap van deze vereniging. Van harte aanbevolen door het bestuur. Op 8 december a.s. wordt in het museum 't Oude Huis een klapperwand met foto's onthuld die op deze manier een permanent overzicht geeft van de foto's die er in de

loop der tijd van Zoetermeer zijn gemaakt. Van deze foto's zijn reproducties te bestellen.

In samenwerking met de Rotaryclubs Zoetermeer-Zegwaard en Zoetermeer heeft de vereniging de 2e druk van het boek van de auteur W.J. Veldhuizen kunnen uitvoeren. De beide Rotaryclubs hebben 2/3 van de financiering voor hun rekening genomen waardoor de vereniging nog 1/3 moest financieren. Het eerste exemplaar is gisteren overhandigd aan onze oud-voorzitter de heer Van der Spek in aanwezigheid van familieleden van de inmiddels overleden schrijver. Het boek is voorlopig exclusief voor leden van de vereniging verkrijgbaar.

De laatste mededeling is een zeer verheugende bekendmaking en een mijlpaal voor de vereniging. Enige weken geleden heeft de heer Van Noort, onze ledenadministrateur, het 1000ste lid, mevrouw A.G. Haagsma, kunnen inschrijven. Hierdoor zijn we in de afgelopen 10 jaar uit kunnen groeien tot een respectabele vereniging binnen Zoetermeer, die voor de gemeente Zoetermeer iets kan betekenen. Het streven in het beleidsplan blijkt waarheid te worden. Mevrouw Haagsma krijgt diverse kado's aangeboden, alsmede contributievrijstelling tot 1 januari 2000.

4. Begroting 1996

De penningmeester geeft een toelichting op de begroting van 1996. Aan de batenkant geven de contributie en de donaties aan de werkgroepen een lichte stijging te zien. De overige posten zijn globaal gelijk gebleven. Aangaande de toegewezen suppletie van de gemeente kan de penningmeester mededelen dat deze f 314,- minder is dan gesteld in deze begroting.

De lastenkant geeft een lagere huursom te zien, omdat het huurcontract gunstiger is uitgevallen. Twee posten zijn niet eerder begroot; ten eerste onderhoud/inrichting 't Oude Huis en ten tweede medewerkersbijeenkomst voor de actieve leden. Deze posten waren niet eerder begroot, maar inmiddels structureel geworden en door het bestuur goedgekeurd waardoor het noodzakelijk werd deze posten op te voeren. Verder zit er gezien de kostenontwikkeling een lichte stijging van 5% in de diverse posten.

De voorzitter verzoekt de leden of zij nog op- of aanmerkingen hebben op de begroting 1996. De heer Nijholt constateert een klein "zetduiveltje" in de begroting van 1995. Het eindbedrag aan de lastenkant moet 96.036,- zijn.

Verder vraagt hij of de vereniging de hoofdhuurder is van 't Oude huis. In artikelen zowel in het Streekblad als Postiljon kreeg hij de indruk dat het museum de hoofdhuurder was. Daarnaast werd hij benaderd door niet-leden hoe dat in elkaar steekt. Hij kon hierop geen antwoord geven.

De voorzitter geeft aan dat de gemeente het huurcontract heeft gesloten met de vereniging en deze is dus huurder van het gebouw. De suppletie aangaande de gebruteerde huur wordt door de gemeente echter verdeeld tussen vereniging en museum. Aangaande de berichtgeving in de media kan de voorzitter de leden mededelen dat de samenwerking tussen vereniging en museum leeft ondanks de

andere luidende berichtgeving in de media. Het museum bepaalt namelijk voor een groot deel het gezicht naar buiten van onze vereniging.

De heer Van Noort vraagt naar de verdeling tot de helft van lasten aan gas, licht en water. Dit komt omdat de totale kosten worden gedeeld tussen vereniging en museum.

5. Rondvraag

Dhr. Van Noort heeft vernomen dat er al enkele exemplaren van het boek "Zoetermeer, zoals het vroeger was" zijn verkocht. Dit is het geval. Vooruitlopend zijn er in overleg een aantal boeken verkocht aan leden. Niet-leden zijn afhankelijk van de voorraad van de Rotary. Mocht het boek zijn uitverkocht dan wordt een herdruk overwogen.

Dhr. Koot vraagt naar de bemoeienis van de vereniging met het boek waarvoor men onlangs kon intekenen. Dit boek wordt uitgegeven door de uitgever Van Geyt en verschijnt medio 1996. Het fotomateriaal wordt grotendeels ter beschikking gesteld door de vereniging en de foto's worden inmiddels van teksten voorzien door een verenigingslid.

6. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 20.30 uur. Na de pauze geeft de heer Van den Burg als plaatsvervanger van de heer Dreise een toelichting op een dia-serie van de heren Du Clou en Dreise over inmiddels verdwenen gebouwen in Zoetermeer.

Henk Windmeijer, secretaris

0-0-0-0-0

HISTORISCH GENOOTSCHAP OUD SOETERMEER

Jaarverslag 1995

Inleiding

Het stimuleren van de kennis van ons verleden en speciaal dat van Zoetermeer heeft voor de vereniging in het eerste halfjaar van 1995 vooral in het teken gestaan van de 50-jarige herdenking van de bevrijding van Nederland. Aan deze speciale viering is de nodige aandacht besteed bij de activiteiten. Dat de interesse voor de lokale geschiedenis de laatste jaren steeds meer is toegenomen, blijkt bovendien uit het ledental. In 1985 telde de vereniging nog 300 leden. Dit jaar werd met spanning uitgekeken naar ons duizendste lid. Eind november overschreed het ledental deze magische grens.

Bestuur

Volgens rooster trad dit jaar onze voorzitter de heer Grootveld af. Hij werd in de voorjaarsledenvergadering herkozen en kon zijn werk voortzetten. Ook traden volgens rooster af mevrouw Brandhorst en de heer Switzar na een bestuursperiode van respectievelijk 11 jaar en 28 jaar. Beiden waren niet herkiesbaar in verband met het beëindigen van de tweede en laatste bestuurstermijn. Op voorstel van het bestuur kwamen de bestuurszetels na goedkeuring van de ledenvergadering te vervallen. Het bestuur bestond in 1995 tot de voorjaarsledenvergadering uit elf leden en daarna uit negen leden:

R. Grootveld, voorzitter

H.M.J. Windmeijer, secretaris

J.E. Bogaers, penningmeester

A.A. Collenteur, pr-zaken

E.L.M. van der Meulen, Stichting Historisch Museum 't Oude Huis

P.J.M. van Domburg, Archeologische werkgroep Zoetermeer (A.W.Z.)

J.W. Dreise, Interviewgroep "Sprekend Verleden" (I.S.V.)

C.A.M. Klein, Genealogische werkgroep Zoetermeer (G.W.Z.)

L. van Zwet, (A.W.Z.)

Leden

In 1994 sloten wij het jaar af met 961 leden. Eind november konden wij mevrouw Haagsma als 1000ste lid inschrijven en in de najaarsledenvergadering persoonlijk verwelkomen. Dit aantal

leden geeft voor de vereniging een gezond fundament om de historie van Zoetermeer uit te dragen in zijn vele facetten. Deze opgaande lijn van het ledental is vooral mede gerealiseerd door het enthousiasme van de werkgroepen, de activiteitencommissie, de redactie en de publiekgerichte acties. Tijdens het museumweekend en de Open Monumentendag werd extra aandacht besteed om het ledental te doen verhogen. Op 31 december kon de vereniging 1995 afsluiten met 1001 leden.

Werkgroepen

De drie werkgroepen hebben zich op alle fronten actief ingezet. Zonder deze actieve leden zou de vereniging veel van zijn herkenbaarheid inboeten. Daarom besteedde de vereniging wederom aandacht aan de vele vrijwilligers in de vorm van een verenigingsavond voor de actieve leden. Dit vooral om de onderlinge contacten te verstevigen en als dank voor de inzet.

- ARCHEOLOGISCHE WERKGROEP ZOETERMEER - (A.W.Z)

Na een wat tam 1994 (als gevolg van een topjaar 1993 met de publicatie van het boek het Huis te Palenstein in Zegwaard) werd in 1995 de draad weer opgepakt met tal van activiteiten waaronder eindelijk weer eens een opgraving. Het was immers al weer bijna twee jaar geleden dat de laatste opgraving was afgerond.

De mogelijkheid tot opgraven deed zich voor omdat juwelier Veenstra aan de Dorpsstraat 77 in de achtertuin ging bouwen. Hierbij was hij zo vriendelijk om ons in te lichten en toestemming te verlenen voor een opgraving. Er werd in de periode van 1 tot 11 maart 1995 zeven dagen gegraven en zo werd een beeld verkregen van de historie van het preceel. Het uitwerken van het project, dat de code 'project 118' meekreeg, werd in 1995 afgerond en de verslaglegging was aan het eind van het jaar op een oor na gevild.

In het najaar werd het ambitieuze plan opgevat om de polders ten oosten van Zoetermeer, waar binnen enkele jaren de nieuwe wijk 'Zoetermeer Oost' zal verrijzen, te onderzoeken op sporen van bewoning uit de ijzertijd (de periode voordat de Romeinen hier kwamen) en daarvoor. Doordat de polders verveend zijn is de huidige bovenlaag (de klei) dezelfde als zo'n 2000 tot 4000 jaar geleden. Dit geeft dus de mogelijkheid om zonder te graven naar sporen uit die tijd te zoeken. Het zoeken naar de pre-romaanse sporen werd door middel van veldverkenning gedaan, een methode waarbij de polders op systematische wijze werden onderzocht op voorwerpen die op de oppervlakte lagen. Dit betekende vele kilometers over omgeploegde velden lopen, vaak onder de meest erbarmelijke omstandigheden. Het onderzoek heeft, afgezien van enkele, mogelijk interessante stukjes vuursteen, tot nu voornamelijk laat-middeleeuws aardewerk opgeleverd. Naast de nieuwe projecten werden ook oude projecten aangepakt, zoals project Reguliersdam. Er werd een nieuwe impuls gegeven aan de uitwerking van dit project, nadat de deelonderzoeken van project 118 (Dorpsstraat 77) waren afgerond.

Ook op het gebied van tentoonstellingen was de AWZ dit jaar actief. In oktober werd een tentoonstelling ingericht in de bibliotheek van Rokkeveen over vondsten die bij de Reguliersdam gedaan waren (de opgravingsputten van project Reguliersdam liggen vlak bij de huidige bibliotheek van Rokkeveen).

De laatste twee maanden van het jaar brachten ons de zo lang verwachte permanente tentoonstelling van de AWZ in museum 't Oude Huis.

- GENEALOGISCHE WERKGROEP ZOETERMEER - (G.W.Z)

In 1995 werd door diverse leden van de werkgroep meegewerkt aan onderzoek naar en het verzamelen van genealogische gegevens van (oud) Zoetermeerse en Zegwaardse families. De werkgroep bestaat uit een tiental actieve leden met daarnaast meer dan 30 belangstellende leden. Wegens drukke werkzaamheden gaf de heer Van Luijpen te kennen zijn voorzitterschap zo spoedig mogelijk te willen overdragen aan een opvolger. De heer C.A.M. Klein heeft met ingang

van 13 november 1995 deze functie overgenomen. Het in december 1994 ingediende concept van het Huishoudelijk reglement van de werkgroep werd, na enkele aanpassingen, goedgekeurd en is sinds 10 april 1995 van kracht.

Door enkele leden werd meegewerkt aan de Open Monumentendag op 9 september 1995. Op 14 oktober werd deelgenomen aan de "Delflanddag", ditmaal te Delft georganiseerd door de Genealogische Vereniging Prometheus van de T. U. te Delft.

Naast het verzamelen van diverse soorten familiedrukwerk, publikaties, computerprogramma's, microfiches, etc. op genealogisch gebied, waaronder enkele schenkingen van particulieren, werden meerdere bronnen bewerkt ter verkrijging van een betere toegankelijkheid bij genealogisch onderzoek.

Voltooid zijn: een bewerking van de R.K. overlijdensregisters uit de perioden 1732-1753 en 1791-1811, met index; een index op de huwelijken te Zoetermeer en Zegwaart in de periode 1605-1650 werd ontvangen van mede-genoootschapslid, de heer J. Heemskerk; een index op de transportakten en hypotheekbrieven van Zoetermeer uit de Rechterlijke Archieven nrs. 41-50, periode 1616-1657 werd eveneens van de heer Heemskerk ontvangen;

Ingevoerd in P.C. bestanden, maar nog niet geïndexeerd zijn: doopboeken van Zoetermeer, periode 1651-1694; trouwboeken van Zegwaart en Zoetermeer, periode 1651-1694; begraafboeken van de R.K. kerk te Zoetermeer, periode 1827-1916; doop- en trouwregister van deze kerk, ná 1812; uittreksels uit de akten van de Burgerlijke Stand van Zoetermeer, periode 1812-1902.

In bewerking zijn bovendien: diverse andere akten van de Burgerlijke Stand; ontsluiting van de Notariële Archieven van Zoetermeer en Zegwaart vóór 1811.

- **INTERVIEWGROEP "SPREKEND VERLEDEN"** - (I.S.V.)

In het verslagjaar werd, conform de doelstelling, een aantal oude(re) mensen uit Zoetermeer, of die er eerder woonden geïnterviewd door de werkgroep die acht leden telt. Daarbij was één groepsinterview met vijf dames in de leeftijd van 76 tot 82 jaar. Deze dames hadden een aantal overeenkomsten, en wel: ze zijn allemaal geboren in Zoetermeer of Zegwaart, ze werden allemaal vernoemd naar hun grootmoeder van vaderszijde, hadden dezelfde achternaam en ze kwamen allen uit een middenstandsgesin. Dit gaf de Interviewgroep de mogelijkheid om van een kleine groep meisjes, geboren in de periode ca. 1910-1920 hun levensloop te vergelijken. De nadruk werd gelegd op een aantal facetten, zoals de mogelijkheid door te leren, de maatschappelijke carrière, de huisvesting bij trouwen, het verenigingsleven en de ervaringen tijdens de jaren 1940-1945. Het hele interview is opgenomen op video, hetgeen leerzaam is voor de betrokken interviewers en voor de overige leden van de werkgroep.

Voor het houden van een lezing over de oorlogsjaren in Berkel en Rodenrijs en Zoetermeer werden onder andere de interviews met leden van het verzet Zoetermeer/Benthuisen, die op 4 mei 1985 door de Lokale Omroep Zoetermeer zijn gehouden, volledig uitgewerkt. Het betrof de interviews met de heren Piet van Driel, Piet van Herwijnen, Joop Kentgens, Piet Lengkeek, Arend van Noord, Wim Olivier, Piet van der Spek en Rien Slootmaker. De geluidsbanden zijn toegevoegd aan de collectie van de werkgroep. Voor de lezing kon bovendien gebruik worden gemaakt van in 1989/1990 gehouden interviews ten behoeve van de tentoonstelling "Over de oorlog gesproken". Geluidsbanden voor dit doel gemaakt en die destijds fragmentarisch waren gebruikt, zijn inmiddels ook volledig uitgewerkt.

De werkgroep heeft inmiddels de beschikking over zo'n zestig interviews op geluidsband, die alles bij elkaar honderden bladzijden informatie hebben opgeleverd. Willen geschiedschrijvers nu of in de toekomst gebruik maken van de informatie dan zal deze beter toegankelijk moeten worden gemaakt. Dat heeft de werkgroep zich het afgelopen jaar gerealiseerd en zij is gestart met

de uitwerking van een systeem per interview. Diverse gegevens zoals naam, beroep, kernwoorden, doel van het interview etc. worden hierin opgenomen. Namen van personen die van belang kunnen zijn voor latere geschiedschrijving worden in afzonderlijke bestanden opgenomen. In het afgelopen jaar is ongeveer de helft van de interviews volgens deze methode bewerkt. De werkgroep kreeg in het verslagjaar meer dan het dubbele aan donaties. Van het extra geld werden o.a. een snoerloze hoofdtelefoon en het boekje "Klank- en Vormverschijnselen van het Dialect van Zoetermeer" aangeschaft.

Het Huishoudelijk Reglement voor de werkgroep werd goedgekeurd door het bestuur. Het museum heeft de werkgroep gevraagd een geluidsband te vullen met fragmenten van opgenomen interviews. Inmiddels is een band met zeven fragmenten aangeboden.

Samenwerking Stichting Historisch Museum 't Oude Huis

Naast het gebruikelijke overleg tussen vereniging en Stichting Historisch Museum 't Oude Huis hebben de beide besturen dit jaar diepgaand gesproken over de samenwerking tussen vereniging en stichting. Mede door het dit jaar verschenen beleidsplan van het museum (1996-1998) en het beleidsplan van de vereniging (1994-1996) zijn toekomstige ontwikkelingen van beide organisaties onderwerp van gedachtenwisseling geweest.

Contacten

Contacten zijn er geweest met de gemeente Zoetermeer, sponsors en andere instellingen. Het contact met de zusterverenigingen heeft plaatsgevonden in de vorm van één vergadering georganiseerd door de Historische Kring Benthuizen. Verdere samenwerking tussen zusterorganisaties is niet van de grond gekomen. Afbakening van het gebied heeft nog niet plaatsgevonden. Voorlopig heeft de Projectgroep Geschiedbeoefening Zuid-Holland ons een plaats gegeven in het Centrale-Droogmakerij gebied. Aan de contactdag van de Projectgroep Geschiedbeoefening Zuid-Holland werd op 10 juni te Dordrecht deelgenomen. Dit jaar werd de vereniging lid van de Vereniging Open Monumenten. Leden van de vereniging kregen recht op een kortingslidmaatschap van deze vereniging.

Financiën

Voor het financieel overzicht 1995 van de vereniging wordt verwezen naar de opgestelde jaarrekening en balans van de penningmeester.

Na een noodzakelijke contributieverhoging is de contributie dit jaar op f 25,- per jaar gekomen. Ondanks deze verhoging is het aantal leden niet teruggelopen. De donaties gaven eveneens geen achteruitgang te zien. Naast stijging van de reguliere kosten is de brutohuur van de huur van 't Oude Huis één van de oorzaken van de contributieverhoging geweest. De brutohuur die de gemeente per 1 januari 1995 in rekening bracht met daaraan gekoppeld een suppletie verhoogde de lastendruk. Het oude fonds "Molen de Hoop", dat al sinds vele jaren op de balans stond, is aangewend voor renovatiedoeleinde binnen 't Oude Huis. Het boekenfonds heeft ook dit jaar weer zijn profijt bewezen.

Huisvesting en tuin

De huisvesting van het genootschap in het rijksmonument 't Oude Huis bleef de nodige zorg vragen. Het ruimtegebrek bleef ons parten spelen. Het museum ondervond daarvan de meeste last en verzocht dit jaar om uitbreiding. Deze uitbreidingsplannen bij 't Oude Huis werden door de vereniging zo mogelijk ondersteund. Uitgangspunt van de vereniging hierbij was dat de instellingen bij elkaar blijven en elkaar zonodig kunnen steunen.

Aan de representativiteit en monumentale waarde van 't Oude Huis is dit jaar extra aandacht besteed. Het interieur op de eerste verdieping van 't Oude Huis werd het afgelopen jaar steeds meer in zijn oorspronkelijke staat hersteld. Dit hield in dat het trappehuis in oude stijl werd

gerenoveerd en restauratie van een aantal deuren werd uitgevoerd. Tevens werden de pilasters naast de voordeur geveerd en voorzien van het bouwjaar 1872.

Continuering van de bijdrage door de gemeente voor het **tuinonderhoud** droeg er toe bij dat de tuin rondom 't Oude Huis door een aantal vrijwilligers voldoende kon worden verzorgd.

Daarnaast heeft een aantal vrijwilligers zich verdienstelijk gemaakt voor het leveren van handen-spandiensten ten behoeve van herstel en onderhoud in en om 't Oude Huis.

Collectie

Het verslagjaar gaf een toenemende stroom van informatie vragende onderzoekers te zien. Sinds het archief zichtbaarder in één van de voorkamers is gehuisvest, is het aantal verzoeken om inzage en reproductie fors toegenomen. De woensdagmiddag heeft zich door de praktijk gedwongen, ontwikkeld tot een vaste "openingsmiddag" waarop bezoekers meestal terecht kunnen.

Het aantal aanwinsten was veel groter dan in 1994, hetgeen voor een groot deel te danken is aan de activiteiten rondom de serie "Verleden herleeft", waardoor velen worden aangezet tot het uitpluizen van schoendozen en dergelijke. De gevonden zaken komen dan vaak naar het archief toe.

De meeste aanwinsten konden worden verwerkt, hoewel door de toenemende vraag om informatie enige achterstand niet kon worden voorkomen. Ook vrijwilligers kunnen maar een ding tegelijk!

De catalogus van de bibliotheek werd eind 1995 gepubliceerd en is vanaf heden ook bij de openbare bibliotheek ter inzage. Met enige regelmaat zal dit werk geactualiseerd worden. Het project "veiligstelling stratenfoto's" werd voltooid. Meer dan 1200 negatieven werden op vrijwillige basis en dus tegen minimale kosten vervaardigd, zodat Oud Soetermeer nu over negatieven van de complete collectie stratenfoto's (ruim 2500 exemplaren) beschikt. In het verslagjaar werd een aanvang gemaakt met het in de computer invoeren van de beschrijvingen van de collecties foto's van instellingen, verenigingen enzovoorts. Dit werk zal naar verwachting nog wel enkele jaren in beslag nemen.

Een tweehonderdtal foto's uit de collectie wordt met ingang van 8 december 1995 permanent tentoongesteld in het museum.

Verenigingsblad/Publikaties

De redactie bestond in het verslagjaar uit drie leden. Mevrouw C.J. Moerman-van Voorst werd benoemd voor een periode van drie jaar. Aan uitbreiding van de redactie is dit jaar gewerkt, maar dit heeft nog niet geleid tot een daadwerkelijk resultaat.

Door financiële ondersteuning van het Zoetermeerse bedrijfsleven is het uitgeven van ons verenigingsblad mede mogelijk gemaakt. De meeste sponsors waren bereid hun bijdragen te continueren.

De kopij, veelal verzorgd door de werkgroepen en individuele leden, heeft dit jaar beantwoord aan de vraag van de redactie. Ondanks dat een enkele bezorger afhaakte, hebben de bezorgers zich voor de verspreiding van het blad weer van hun beste kant laten zien.

Door de gestage groei van de verkoop van de boeken "HET HUIS TE PALENSTEIN IN ZEGWAART", "GEBUNDELD VERLEDEN" en andere publikaties kwam het boekenfonds ruimer in zijn jas te zitten. Hierdoor konden weer andere publikaties worden gefinancierd, waaronder het boek "SAMEN ONDER EEN DAK" i.s.m. de Adventskerkgemeente in Zoetermeer. Dit boek verscheen medio juni en beschrijft onder andere de geschiedenis van de Remonstrantse gemeente in Zegwaard-Zoetermeer. Later dit jaar verscheen een heruitgave van het boek "ZOETERMEER ZOALS HET WAS" van de auteur W.J. Veldhuizen. In samenwerking

met de beide Rotary-clubs kon dit boek, over Zoetermeer en Zegwaard aan het begin van deze eeuw, opnieuw worden uitgegeven.

PR-zaken/media

De public-relations van de vereniging waren in het verslagjaar in handen van de heer Collenteur. De vereniging heeft, mede door de activiteiten van de werkgroepen en de activiteitencommissie, vaak de media weten te bereiken.

Op het gebied van PR-zaken is er contact geweest tussen vereniging en museum. In de media heeft de artikelenreeks "Vroeger" in de Haagsche Courant vooral de aandacht getrokken. Zo waren er interviews met de werkgroepen, maar ook met de voorzitter en conservator. De vereniging heeft voor deze artikelenreeks de nodige onderwerpen aangedragen.

Voor de artikelenreeks "VERLEDEN HERLEEFT BIJ OUD SOETERMEER" in het Streekblad is nog steeds veel interesse. Het continueren van het plaatsen van historische foto's blijft van belang en gaf een gunstig resultaat voor de publiciteit van de vereniging. Ook dit jaar spanden mevrouw R. Moers-De Vree en de heer van Wieringen zich in om wekelijks een foto met artikel te plaatsen.

Activiteiten

De drie leden van de activiteitencommissie hebben dit jaar de nodige activiteiten verzorgd. De activiteitencommissie bestond uit: S. Brandhorst-Sonneveld; A.A. Collenteur en C.A.L. van Wieringen.

Het bestuur ijverde er dit jaar vooral voor de lokale geschiedenis een plaats te geven binnen de vereniging en daarbuiten.

-lezingen-

Daar 1995 vooral in het teken stond van 50-jaar bevrijding heeft de commissie daarop ingespeeld. De filmavond, die betrekking had op onder andere de bevrijdingsfeesten in Zoetermeer, kon rekenen op een grote belangstelling. Zo groot zelfs dat een herhaling van deze films werd geboden. Ook in dit teken en met zeker zulke ruime belangstelling toonde de heer E.W. van den Burg een dia-serie aangaande de oorlogsjaren in Berkel/Rodenrijs en Zoetermeer. Vele wetenswaardigheden die zich tijdens de 2e Wereldoorlog in Berkel en Rodenrijs afspeelden, passeerden de revue. De heer Oudenaarde besprak op 26 september het tijdvak tussen de Eerste en Tweede Wereldoorlog. Een lezing die meer inzicht gaf over de oorzaken die tot de 2e Wereldoorlog hebben geleid. Op de voorjaarsledenvergadering liet de heer Olieman een film zien over zijn inscheping en reis tijdens de onafhankelijkheidsstrijd van het huidige Indonesië. In mei volgde een interessante lezing met dia's van de heer P.J.J van Dijk over de vestingwerken in Nederland van vroege oorsprong tot deze en vorige eeuw. Dit in relatie met de excursie in juni.

Om de lokale geschiedenis onder de aandacht te brengen van Zoetermeer organiseerde de commissie een lezing met dia's over de archeologische vondsten, de historie en het hedendaagse van de wijk Rokkeveen. Aan de opkomst gemeten, wilden de wijkbewoners van Rokkeveen de geschiedenis van hun prille wijk beter leren kennen. Voor een select gezelschap hield op 24 oktober de stadsarcheoloog van Amsterdam, de heer J.M. Baart, een lezing, georganiseerd door de AWZ, over het kasteel van de heren Van Amstel. Op 8 november werden de Dorpsstraat en de Vlamingstraat aan de hand van dia's in een oud en nieuw panorama geplaatst. Ook hiervoor was grote belangstelling. De najaarsledenvergadering werd besloten met een dia-serie over verdwenen plekjes in Zoetermeer vanaf de jaren vijftig en zestig.

Tussentijds werden er ook nog oude films getoond in de woon- en zorgcentra van Zoetermeer.

-excursies-

Op 17 juni, een dag met veel wind, vertrok een bijna volle touringcar op excursie naar de vesting Hoek van Holland en het Westlands Streek- en Tuinbouwmuseum te Honselersdijk. 's Ochtends doolden de deelnemers door het vestingwerk dat de stad Rotterdam en het achterland beschermde tegen indringers vanuit zee. De tentoonstelling "Historische tuin", die in het voorjaar van 1995 werd geopend, gaf een overzicht van de tuinbouwgeschiedenis door de eeuwen heen. Het "Kerkepad-1995" voerde ons dit jaar op een zonnige dag in september naar de stad aan het Spaarne: Haarlem, de stad die dit jaar haar 750-jarig bestaan vierde. Diverse kerkgebouwen konden op eigen gelegenheid worden bezichtigd. Deze excursie kon weer rekenen als van ouds op voldoende belangstelling.

Overige activiteiten

Op 6 januari hield de vereniging samen met het museum een geslaagde nieuwjaarsbijeenkomst. Dit jaar werd het feit herdacht dat Zoetermeer en Zegwaard in 1935 verenigd werden tot één gemeente. De vereniging verleende medewerking aan de tentoonstelling over 60 jaar Zoetermeer in het stadhuis.

Aan het organiseren door de afdeling Cultuur en Onderwijs van de gemeente Zoetermeer van de Landelijke Open Monumentendag op 9 september werd door de vereniging medewerking verleend. Dit jaar was het thema Klimmen & Klauteren. Alle torens in Zoetermeer waren te beklimmen. Tevens verscheen deel 5 in de reeks Historische straten met de Stationsstraat, Molenstraat en Vondelstraat, geschreven door Botine Koopmans en Ronald Grootveld. Door de inspanning van vele vrijwilligers kon een aantal Zoetermeerse monumenten zijn deuren open zetten. De werkgroepen hielden open huis, zodat het publiek kennis kon maken met de activiteiten.

Dit jaar heeft de voorzitter zitting genomen in de commissie aangaande de nieuwe bestemming van de Dorpsstraat. De inbreng van de vereniging stond in het teken van het behoud van het historisch karakter van de Dorpsstraat. Daarnaast startte het genootschap een actie tot het behoud van de bedrijfshal van Pieterman Hardglas. Buiten deze punten hebben meerdere Zoetermeerse monumenten de aandacht van het genootschap gekregen voor hun behoud.

Slotwoord

In 1995 zijn kort samengevat de volgende beleidsvoornemens tot stand gekomen. Het geleidelijk aan inkrimpen van het bestuur is zo goed als voltooid en het opstellen van de huishoudelijke reglementen voor de werkgroepen is gerealiseerd. Op het gebied van publicaties zijn diverse inspanningen verricht. Helaas viel in 1995 niet te ontkomen aan een contributieverhoging. Hoogtepunt in 1995 voor de vereniging blijft het bereiken van een mijlpaal: de 1000 leden.

DE REDACTIE VRAAGT MEDEWERK(ST)ERS

De redactie vraagt versterking bij het verzendklaar maken van dit blad: vijf keer per jaar wordt dit werk gedurende één dagdeel gedaan in 't Oude Huis. Heeft u wat tijd beschikbaar hierbij te helpen, dan zullen wij graag uw naam noteren. Aanmelden en nadere inlichtingen: 079-352 14 88.

Concept-jaarrekening 1995

BATEN	werkelijk '95		begroot '95	
contributies	24.593,50		25.000	
donaties algemeen	3.078,50		3.500	
donaties A.W.Z.	1.998,84		1.300	
donaties G.W.Z.	1.005,34		600	
donaties I.S.V.	431,82		275	
advertenties/sponsors	2.100		2.000	
deelnemersbijdr. activit.	2.530		2.225	
onderhoud tuin	1.500		1.500	
rente	1.221,48		1.000	
subsidie	<u>21.038,00</u>	59.497,48	<u>21.040</u>	58.440
LASTEN				
huisvesting				
- huur	18.089,60		23.000	
- gas, licht, water	2.867,50		4.350	
- reiniging	142,50		-----	
- zakelijke lasten	432,00		575	
- onderhoud tuin	1.500,00		1.500	
- trappenhuis	3.272,38		-----	
- gang	<u>401,55</u>	26.705,53	-----	29.425
organisatie				
- buro	2.742,82		3.000	
- repres./publ.rel.	1.222,38		1.375	
- 't Seghen Waert	8.764,88		9.500	
- lidmaatschap	100,00		150	
- afschrijving	<u>1.322,30</u>	14.152,38	<u>1.000</u>	15.025
uitvoering				
- AWZ	4.045,29		3.800	
- GWZ	1.901,40		2.000	
- ISV	244,40		200	
- collectie	1.579,98		1.200	
- activiteiten	3.636,10		3.850	
- onderhoud mach.	1.124,65		1.800	
- best./ledenavond	<u>1.462,48</u>	13.994,30	-----	12.850
Totale lasten		54.852,21		57.300
Voordelig saldo		4.645,27		

CONCEPT-BALANS per 31-12-1995

contributierekening	278,91	crediteuren	3.975,67
donatierekening	56,31	St. Molen de Hoop	43.760,81
zakenrekening	5.342,04	boekenfonds	4.422,60
giroplus	119,01	historische straten	176,50
roparcorekening	57.294,48	afschrijvingen:	
debiteuren museum	1.469,49	- AWZ	2.291,50
debiteuren buro	74,55	- GWZ	2.000,00
debiteuren boekenfonds	3.450,00	- ISV	1.329,90
		- HGOS	652,00
		- grasmachine	1.839,46
		- kopieerapp. huisvest.	4.000,00
		werkvermogen	<u>3.636,35</u>
	68.084,79		68.084,79

Toelichting jaarrekening:

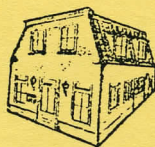
Het positief resultaat wordt in belangrijke mate veroorzaakt door enerzijds de meevallende inkomsten uit donaties, anderzijds door de lagere huisvestingskosten. Dit laatste werd veroorzaakt doordat de opgave van de Gemeente voor huisvestingskosten uiteindelijk lager is uitgevallen. Het definitieve huurcontract wijkt af van de voorlopige opgave. Wij stellen u voor dit saldo te besteden aan de vervanging van de kopieermachine, die -gezien de vele reparaties- aan vervanging toe is en waarop in het verleden geen afschrijving gepleegd is. Een resterend gedeelte zal worden besteed aan onderhoud.

Toelichting balans:

In het afgelopen jaar is een nieuwe computer met printer aangeschaft. De computer was afgeschreven, de printer nog niet. De extra afschrijving is ten laste van de betreffende werkgroep dan wel het HGOS gebracht. Indien geen voorziening wordt gemaakt voor het kopieerapparaat rep. onderhoud huisvesting stijgt het vermogen met f 4.000,00.

*Op oude historische grond,
Waar "'t Huys te Palenstein" stond,
Staat nu - en u voelt er zich thuis -
Het "Soetermeersche Koffiehuys"
Dorpsstraat 108; tel. 079-316 90 64*

da RODENBURG

Dorpsstraat 86a, Zoetermeer; tel. 079-316 31 16

UW ADRES VOOR ADVIES EN SERVICE

Een uitgebreide homeopathie afdeling, met vitamines en gezondheidspreparaten
Tevens is er een uitgebreide parfumerie afdeling

KOOT

oud papier lomp
en metalen
afzet containers
beschikbaar

VLAMINGSTRAAT 30
2713 RS ZOETERMEER

TEL. 079-164196

Het avontuur begint bij Dump van Herwijnen

Voor alles wat met avontuur te maken heeft
moet je bij Van Herwijnen zijn.
Dus kom naar de Dorpsstraat 66
voor een complete uitrusting!
Zowel voor jouw actieve hobby
of jouw actieve vakantie!

Een compleet assortiment

Aantrekkelijk geprijsd

Ook voor campingsport,
messen, overlevingssets...

tenten
dartsport
klimsport
schietsport
vrijtijdskleding
kampeerartikelen
camping-gaz dealer
berg/wandelschoenen

dump
van Herwijnen
SINDS 1891

Dorpsstraat 66 Zoetermeer Telefoon 079 - 163551